

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

---

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

LISTOPAD 2020

WIZYTA MINISTRA WANGA W JAPONII ORAZ PODPISANIE RCEP

Jednym z najważniejszych wydarzeń w listopadzie była wizyta chińskiego ministra spraw zagranicznych w Tokio. Warto również zwrócić uwagę na zacieśnianie współpracy w ramach QUAD. Jeśli chodzi o wydarzenia gospodarcze to widać wyraźnie, że japońskie firmy przygotowują się do trzeciej fali pandemii. Najważniejszym wydarzeniem gospodarczym było jednak podpisanie traktatu gospodarczego RCEP.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

3 listopada: Indie gospodarzem ćwiczeń morskich z udziałem USA, Japonii i Australii. Indie, Stany Zjednoczone, Japonia i Australia rozpoczęły zakrojone na szeroką skalę manewry na wodach Oceanu Indyjskiego. Ćwiczenia malabarskie mają na celu "wzmocnienie relacji z przyjaznymi marynarkami wojennymi i realizację wolnego i otwartego Indopacyfiku".

4 listopada: spekulacje na temat powrotu premiera Abe. Były premier Japonii Abe Shinzō stopniowo wraca do aktywności politycznej, zapewniając o poprawie stanu zdrowia. Abe po raz pierwszy od czasu rezygnacji z funkcji premiera odwiedził rodzinną prefekturę Yamaguchi w zachodniej Japonii, aby spotkać się ze zwolennikami politycznym. W 2021 były premier zamierza wrócić do frakcji Hosody – największej w rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej, liczącej 98 członków.

12 listopada: Japonia, Stany Zjednoczone i UE rozwijają współpracę ds. cyberbezpieczeństwa. Unia Europejska po raz pierwszy dołączy do Japonii i Stanów Zjednoczonych, podczas organizacji serii szkoleń z zakresu bezpieczeństwa cybernetycznego dla państw regionu Indopacyfiku, zaplanowanych na marzec przyszłego roku. Szkolenia organizowane od 2018 r. przez japońskie Ministerstwo Gospodarki, Handlu i Przemysłu we współpracy z Departamentem Bezpieczeństwa Wewnętrznego USA, mają na celu zwiększenie zdolności w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego i wspieranie budowy zasobów ludzkich w celu ochrony kluczowej infrastruktury w regionie.

13 listopada: Japonia i Korea Południowa dążą do naprawy relacji. Ministerstwo Spraw Zagranicznych poinformowało, że koreańscy i japońscy

urzędnicy wysokiego szczebla osiągnęli porozumienie w sprawie kontynuowania dialogu zmierzającego do naprawy dwustronnych relacji. Dzień później premier Suga Yoshihide podczas spotkania z koreańskimi parlamentarzystami wyraził nadzieję na poprawę przyszłych stosunków. Japonia nadal oczekuje na ruch pojednawczy ze strony Korei Południowej.

14 listopada: Japonia rozwija współpracę z państwami basenu rzeki Mekong. Japoński premier Yoshihide Suga oraz przywódcy pięciu krajów Azji Południowo-Wschodniej położonych wzdłuż rzeki Mekong uzgodnili ramy współpracy na rzecz osiągnięcia stabilności morskiej w regionie Indopacyfiku. Suga zobowiązał się do zapewnienia krajom Mekongu dostępu do portalu internetowego, który gromadzi i udostępnia najważniejsze informacje morskie, mające wpływ na ich bezpieczeństwo, gospodarkę i środowisko. Japoński premier stwierdził, że „obszar Mekongu jest rdzeniem Indopacyfiku”.

15 listopada: rozłam w Japońskiej Partii Socjaldemokratycznej. Kierownictwo Japońskiej Partii Socjaldemokratycznej pozwoliło członkom parlamentu i zgromadzeń lokalnych na opuszczenie ugrupowania, aby dołączyć do głównej opozycyjnej Konstytucyjnej Partii Demokratycznej Japonii. Decyzja ta może oznaczać koniec jednej z najstarszych partii, która była niegdyś główną siłą polityczną w kraju.

16 listopada: Japonia przygotowuje się do zmiany władzy w Stanach Zjednoczonych. Minister spraw zagranicznych Toshimitsu Motegi powiedział, że Japonia będzie nakłaniać administrację Joe Bidena do silniejszego zaangażowania w regionie Indopacyfiku, w czasie gdy prezydent-elekt przygotowuje się do objęcia urzędu w styczniu. Minister Motegi stwierdził, że „Japonia stoi przed poważnym wyzwaniem polegającym na zapewnieniu by Stany Zjednoczone pozostały zaangażowane w utrzymanie stabilności regionu, walkę ze zmianami klimatu, bezpieczeństwo i inne kwestie globalne”.

17 listopada: Japonia i Australia podpisują porozumienie obronne. Oba państwa podpisały porozumienie obronne, które docelowo ma równoważyć chińskie wpływy w regionie Azji i Pacyfiku. Umowa o dostępie do baz wojskowych ma wzmocnić więzi bezpieczeństwa i ułatwić współpracę między siłami zbrojnymi. Traktat pozwala na wspólne korzystanie z baz wojskowych oraz organizację ćwiczeń i misji ratunkowych.

20 listopada: premier Suga na szczycie APEC. Premier Yoshihide Suga w przemówieniu online w ramach Szczytu Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku, potwierdził swoje zaangażowanie w przyspieszenie digitalizacji Japonii i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Japonia "będzie dążyła do redukcji emisji gazów cieplarnianych do zera oraz do całkowitej dekarbonizacji społeczeństwa do roku 2050".

25 listopada: wizyta chińskiego ministra spraw zagranicznych w Japonii.

Podczas dwudniowej wizyty Wang Yi spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Motegim Toshimitsu i nowym sekretarzem gabinetu Kato Katsunobu. Były to pierwsze rozmowy wysokiego szczebla od czasu objęcia urzędu przez nowego premiera we wrześniu. Ministrowie Spraw Zagranicznych będą współpracować w walce z koronawirusem w celu ożywienia dotkniętych pandemią gospodarek, starając się jednocześnie unikać działań wywołujących napięcia na Morzu Wschodniochińskim.

26 listopada: Japonia nie zaakceptuje chińskiej propozycji zmniejszenia napięcia wokół wysp Senkaku.

Podczas wizyty w Tokio chiński minister spraw zagranicznych Wang Yi zasugerował, by łodzie rybackie obu państw nie mogły zbliżyć się do niezamieszkałych wysepek na Morzu Wschodniochińskim. Japoński rząd nie zaakceptował tej propozycji, nazywając ją próbą narzucenia kolejnych roszczeń dotyczących japońskiego terytorium.

27 listopada: Japonia planuje otwarcie nowego konsulatu w Wuhan.

Japoński rząd poprosił Chiny o zgodę na otwarcie nowego konsulatu w związku z rosnącą liczbą japońskich firm działających na terenie prowincji Hubei. Po tym jak Wuhan został odcięty od świata zewnętrznego od końca stycznia do początku kwietnia, gwałtownie wzrosło zapotrzebowanie na usługi konsularne. Pracownicy japońskiej ambasady w Pekinie musieli podróżować samochodem do Wuhan, by koordynować loty czarterowe, które miały przewozić obywateli Japonii mieszkających w mieście i prowincji Hubei z powrotem do kraju.

28 listopada: rząd zatwierdzi plan rozszerzenia systemu ochrony przeciwrakietowej na okrętach.

Gabinet ma zatwierdzić plan budowy dwóch nowych okrętów, które posłużą jako platformy dla systemów przechwytywania pocisków Egida. Okręty mają zastąpić lądową wersję tarczy antyrakietowej odrzuconą przez poprzedni rząd. Pozostałe dwie opcje zwiększenia obrony antybalistycznej zakładają instalację systemu na statkach sektora prywatnego oraz na konstrukcjach morskich podobnych do platform wiertniczych.

28 listopada: rząd zapowiada zwiększenie liczby kobiet kandydujących w wyborach.

Japonia, która pozostaje w tyle w rankingach aktywności zawodowej i politycznej kobiet, dąży do znacznego zwiększenia reprezentacji kobiet wśród ustawodawców i urzędników państwowych. Rząd zmierza do osiągnięcia 35-procentowego udziału kobiet w wyborach do parlamentu do 2025 roku. Urzędnicy mają nadzieję, że wyznaczenie konkretnego celu przyczyni się do zwiększenia równości płci w sferze politycznej.

30 listopada: rząd przygotowuje się do kolejnej fali pandemii. Rząd Sugi Yoshihide odkłada na bok plany wcześniejszego rozwiązania parlamentu z powodu wzrostu liczby zakażeń koronawirusem. Najważniejszym zadaniem

będzie przyjęcie trzeciego budżetu uzupełniającego, który ma pomóc w zwalczaniu skutków pandemii. W listopadzie w samym Tokio zarejestrowano 9857 nowych zakażeń COVID-19.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem w listopadzie była wizyta szefa chińskiego MSZ w Tokio. Minister Wang wspomniał o „powtarzających się wtargnięciach niezidentyfikowanych japońskich statków rybackich na wody w pobliżu Wysp Diaoyu”. Komentarz ten był lustrzanym odbiciem japońskich protestów składanych na ręce chińskiego ambasadora, dotyczących niezidentyfikowanych chińskich jednostek. Brak zdecydowanej odpowiedzi na ten komentarz, ze strony japońskiego MSZ spotkał się z potępieniem ze strony japońskich kręgów konserwatywnych w partii rządzącej.

Warto również zwrócić uwagę na dalsze zacieśnienie współpracy pomiędzy członkami QUAD. Podpisanie umowy wojskowej pomiędzy Japonią a Australią oraz organizacja wspólnych manewrów spotkały się ze zdecydowanym sprzeciwem ze strony Pekinu. Chińskie władze poinformowały, że jeżeli porozumienie zagrozi bezpieczeństwu ChRL, Japonia i Australia „zapłacą odpowiednią cenę”. W dłuższej perspektywie podobne działania mogą doprowadzić do pogorszenia relacji dwustronnych pomiędzy Chinami a Japonią, Australią, Indiami i Stanami Zjednoczonymi. Dlatego też japoński rząd podjął szereg działań dyplomatycznych, które mają na celu uspokojenie nastrojów i normalizację kontaktów z Pekinem. Najważniejsze z nich to plan otwarcia nowego konsulatu w Wuhan oraz propozycja rozpoczęcia rozmów dotyczących przystąpienia Chin do Partnerstwa Transpacyficznego.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

15 listopada: nowy ambasador Japonii w Polsce. 15 listopada misję w Polsce rozpoczął nowy ambasador Japonii Miyajima Akio. Ambasador Miyajima ma bardzo długie doświadczenie w służbie dyplomatycznej. Służył między innymi w ambasadach w Stanach Zjednoczonych, Korei Południowej, Turcji i Wielkiej Brytanii. Od 2007 roku ambasador Miyajima objął stanowisko ministra Stałej Misji Japonii przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku.

22 listopada: nowe połączenie kontenerowe z Japonii do Europy. Dzięki współpracy Kolei Rosyjskich i FESCO do Europy odjechał pierwszy pociąg kontenerowy z ładunkiem pochodzącym z Japonii. Trasa prowadzi z Władywostoku przez linię transsyberyjską, a następnie przez Białoruś i Polskę do Europy Zachodniej. Połączenie zostało uruchomione w ramach współpracy Kolei Rosyjskich i japońskiego rządu. Udział biorą w nim także koleje białoruskie i polskie. Połączenie zawiera ładunki nadane w portach Hakata, Kobe, Toyama i Yokohama. W ładunku znalazły się produkty chemiczne, sprzęt medyczny, części samochodowe oraz elektronarzędzia.

23 listopada: Japonia dostarcza kolejne dawki Faviprawiru dla Węgier. Japonia zorganizowała kolejną dostawę ponad miliona dawek Faviprawiru dla Węgier, który ma zostać wykorzystany przy wspomaganiu leczenia pacjentów zakażonych COVID-19. Węgry planują uruchomienie własnej produkcji leku, lecz na razie polegają na dostawach z Japonii i Chin.

24 listopada: webinarium Digital V4 + Japan. W listopadzie zorganizowano webinarium poświęcone współpracy w obszarze technologii cyfrowych. W wydarzeniu wzięli udział eksperci z MOFA, METI, NISC oraz przedstawiciele japońskiego biznesu. Swoje produkty zaprezentowało 8 firm z państw należących do Grupy Wyszehradzkiej.

30 listopada: Polska liczy na współpracę z Japonią w realizacji projektu elektrowni jądrowej. Minister Klimatu i Środowiska Michał Kurtyka w wywiadzie dla Nihon Keizai Shimbun powiedział, że Polska liczy na udział japońskich firm w budowie pierwszej elektrowni jądrowej. Polska jest również zainteresowana współpracą w zakresie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej.

KOMENTARZ

Najciekawszym wydarzeniem w relacjach z regionem EŚW jest uruchomienie nowego połączenia kolejowego biegnącego z Japonii do Europy Zachodniej przez Białoruś i Polskę. Połączenie pozwala o połowę skrócić czas transportu drogą morską, który trwa nawet 50 dni. Jest to pierwsze połączenie, które obsługuje zbiorcze zamówienia z czterech dużych japońskich portów. Wyzwaniem są procedury celne i przeładunkowe w porcie we Władywostoku, które trwają około dwóch dni. Zdaniem zarządu Rosyjskich Kolei połączenie będzie cieszyć się rosnącym zainteresowaniem japońskich dostawców. Połączenie jest częściowo finansowane przez rosyjski rząd.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

7 listopada: rząd zmuszony do obciążenia premii i wynagrodzeń pracowników sektora publicznego. Japonia, po raz pierwszy od 10 lat, zdecydowała się na obciążenie premii dla pracowników rządowych za rok fiskalny 2020. Decyzja ta jest zgodna z zaleceniem Krajowego Urzędu ds. Personelu, po tym jak stwierdzono, że premie w sektorze prywatnym są niższe niż premie dla urzędników państwowych ze względu na spowolnienie gospodarcze wywołane wirusem.

15 listopada: burmistrz Tokio próbuje przyciągnąć inwestorów z Hongkongu. Koike Yuriko zachęca firmy z sektora finansowego i bankowego do przeniesienia działalności do Japonii. Gubernator chce przekształcić japońską stolicę w azjatyckie centrum usług finansowych. W Hongkongu uruchomiono centrum informacyjne dla firm międzynarodowych rozważających przeprowadzkę. Wśród zachęt oferowanych przez władze stolicy można znaleźć obietnicę darmowego miejsca biurowego oraz ulgi podatkowe. Największymi przeszkodami w planach gubernator Koike mogą okazać się znacznie wyższe podatki niż w innych stolicach azjatyckich sięgające 45% oraz problemy z obsługą w języku angielskim.

15 listopada: Japonia wspiera proces odchodzenia od węgla. Japoński rząd zapowiedział wprowadzenie szeregu zachęt dla inwestycji, które redukują emisje CO₂. Rząd centralny, wraz z rządzącą Partią Liberalno-Demokratyczną, rozważy również możliwość utworzenia funduszu, który wspierałby badania i rozwój w sektorze ekologicznych inwestycji.

17 listopada: podpisanie Regionalnego Kompleksowego Partnerstwa Gospodarczego. Dziesięć państw ASEAN i pięć krajów Azji i Pacyfiku (Chiny, Japonia, Korea, Australia i Nowa Zelandia) zawarło istotną umowę handlową, która obejmuje 30% ludności świata. Negocjacje zmierzające do podpisania umowy trwały osiem lat. Podstawowym celem RCEP jest ustanowienie kompleksowego partnerstwa gospodarczego - w oparciu o istniejące dwustronne umowy z krajami partnerskimi ASEAN. Porozumienie będzie oparte na wspólnym zestawie zasad i norm, obniżonych barierach handlowych i lepszym dostępie do rynku.

19 listopada: japoński eksport wraca do poziomu sprzed pandemii. Japoński eksport w październiku zbliżył się do poziomu sprzed pandemii COVID-19. Za dużą część wzrostu odpowiada zwiększenie popytu na produkty takie jak samochody i części. Import spadł o 13,3 proc. do 5,69 bln jenów, głównie ze względu na spadek cen ropy naftowej kupowanej od Zjednoczonych Emiratów Arabskich i innych krajów.

25 listopada: Japonia i Chiny rywalizują w sektorze szybkiej kolei. Japonia i Chiny rozpoczęły wyścig zmierzający do uruchomienia pierwszego długodystansowego połączenia wykorzystującego technologię Maglev. Lewitacja magnetyczna, to technologia dzięki, której pociągi mogą osiągać bardzo wysokie prędkości przy braku tarcia. Testowe instalacje Maglev pozwalają na osiągnięcie prędkości 500 km/h. Japońska firma Central Japan Railway Co. przygotowuje się do rozpoczęcia projektu połączenia Osaki i Tokio o wartości 86 miliardów USD. Chiny planują budowę trasy łączącej Szanghaj i Ningbo.

25 listopada: zniesienie ograniczeń w podróżach biznesowych z Chinami. Japonia i Chiny wznawiają podróże służbowe w ramach działań mających na celu złagodzenie ograniczeń wjazdowych i promowania działalności gospodarczej. Przedsiębiorcy będą mogli odbywać podróże zarówno krótko-, jak i długoterminowe. Japonia podjęła takie same kroki w przypadku Singapuru, Korei Południowej i Wietnamu. Na lotnisku Narita w Tokio co tydzień obsługiwanych jest około 20 lotów do i z chińskich miast.

27 listopada: rząd przedstawia kompetencje nowej agencji ds. cyfryzacji. Nowa agencja odpowiedzialna za cyfryzację zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, będzie promować system identyfikacji osobistej "My Number", który obecnie podlega jurysdykcji Biura Gabinetu i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Komunikacji. Poprzez centralizację procesów zarządzania systemami informatycznymi w ministerstwach i urzędach, rząd dąży do obniżenia kosztów operacyjnych o 30 procent do roku 2025.

27 listopada: premier nie zawiesi programu Go To Travel. W związku z gwałtownym wzrostem zakażeń COVID-19 przedstawiciele środowiska medycznego poddali w wątpliwość zasadność kontynuowania programu dopłat do podróży lokalnych. Rząd centralny nie chce wykluczyć z kampanii wyjazdów pochodzących z miejsc, w których wykryto nowe ogniska choroby, w szczególności z Tokio. Urzędnicy w gabinecie premiera wyrazili obawy, że wyłączenie takich obszarów miejskich z programu promocji turystyki wpłynie negatywnie na gospodarkę i zatrudnienie.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem o znaczeniu gospodarczym było podpisanie Regionalnego Kompleksowego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP). Dziesięć państw ASEAN i pięć krajów Azji i Pacyfiku (Chiny, Japonia, Korea, Australia i Nowa Zelandia) zawarło umowę handlową, która obejmuje 30% ludności świata. Pomimo starań japońskiego rządu do porozumienia nie przystąpiły Indie, które

mogłyby pomóc w zrównoważeniu pozycji Chin w traktacie. Porozumienie, które może przynieść szereg korzyści chińskim inwestorom jest przedstawiane jako odpowiedź Pekinu na podpisanie Partnerstwa Transpacyficznego. Co ciekawe w listopadzie premier Suga Yoshihide pozytywnie wypowiedział się na temat możliwości rozszerzenia TPP o Chiny i Wielką Brytanię, co również może przyczynić się do zwiększenia wymiany handlowej w regionie Azji i Pacyfiku. Zmiana na stanowisku prezydenta Stanów Zjednoczonych do której dojdzie w styczniu daje nadzieje na ponowne przyciągnięcie Stanów Zjednoczonych do szerszej integracji handlowej, choć jest to mało prawdopodobne.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

